

ضعف جایگاه نیروهای مولد در اقتصاد ایران

به نظر می‌رسد مباحث کارگری یکی از مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین پدیده‌هایی است که باید در مرکز توجه جامعه‌شناسان و اقتصاددانان قرار بگیرد. دلیل این مسئله هم روشن است که بقای هر کشور و بالندگی آن بیش از هر چیز تابعی از ظرفیت‌های انسانی در گیر در فعالیت‌های مولد است و این مسئله در ادبیات انقلاب دانایی ابعاد بسیار ژرف‌تری هم پیدا کرده‌است.از این زاویه وقتی به نقش نیروی کار مولد نگاه می‌کنیم، افق‌های قابل اعتناری بر روی ما باز می‌شود. در انقلاب دانایی گفته می‌شود اگر ظرف دانایی بشر را ۱۰۰ واحد در نظر بگیریم، ۹۰ واحد از آن به‌وسیله دانش ضمنی حاصل می‌شود و دانش آشکار سهمی ۱۰ درصدی دارد. دانش ضمنی بنا به تعریف، دانشی است که از طریق انجام دادن کار مولد به دست می‌آید. به این اعتبار جایگاه نیروی کار در همه دنیا منحصر به فرد و ممتاز است. از زمان موج اول انقلاب صنعتی تا امروز مرتباً به سهم و نقش نیروی کار در خلق ارزش افزوده اضافه شده‌است. در تئوری‌های کلاسیک اقتصادی، سهم عوامل تولید را در فرایند تولید هم‌تراز در نظر می‌گرفتند و برآوردها حکایت از این داشت که امکان جایگزینی عوامل تولید با یکدیگر وجود دارد. این همگن‌پنداری ضریب اهمیت عوامل تولید و هم‌تراز دانستن نیروی کار با سایر عوامل تولید و امکان و قابلیت جایگزینی آن‌ها با یکدیگر، هر قدر به سمت تولید مبتنی بر دانایی حرکت می‌کنیم، تحول پیدا می‌کند. به گونه‌ای که هم‌اکنون در کشورهای پیشرفته صنعتی که توانسته‌اند به صورت نهادمند و نظام‌وار امکان کاربست فزاینده دانایی در فرایند خلق ارزش افزوده را فراهم کنند، سهم عامل انسانی به تنهایی بیش از ۴ برابر سهم همه عوامل دیگر تولید است، برای اولین بار در تاریخ اقتصادی دنیا از این زاویه گزارش توسعه جهانی سال ۱۹۹۸ یافته‌های جمعی بسیار قابل اعتنایی را به نمایش گذاشته‌است. متأسفانه اوضاع و احوال تولید و نیروهای انسانی مولد در ایران خوب نیست و اقتصاد ایران از این زاویه یکی از سخت‌ترین ایام تاریخ معاصر خود را سپری می‌کند. جایی که بخش‌های مولد به‌طور کلی مقهور فعالیت‌های غیرمولد است و نظام قاعده‌گذاری و پادشاهی ما به گونه‌ای تعریف شده که اصل بنیادی تاساب میان صلاحیت‌ها و بر خور داری‌ها در ساختار نهادی کنونی رعایت نمی‌شود. این کم‌توجهی به ظرفیت‌های سرمایه انسانی هزینه‌های کوتاه‌مدت، میان مدت و بلندمدت بسیار بزرگی به همراه خواهد داشت. مسئله بسیار مهم‌تر این است که مهارت‌آموزی در حین کار که می‌تواند مرتباً امکان ارتقای کیفیت سرمایه انسانی را فراهم کند، به حاشیه رفته و در میان بخش‌های مولد، اوضاع و احوال نیروی کار شغال در بخش کشاورزی از این نظر نامطلوب‌تر از نیروی کار شاغل در فعالیت‌های صنعتی است، رکود کنونی اقتصاد ایران باعث شده قدرت چانه‌زنی نیروی کار به طرز غیرمتعارفی کاهش یافته و این موضوع در ساختار انگیزشی بنگاه‌های تولیدی آثار خود را ظاهر کرده و در حال پرداخت هزینه‌های این مسئله هستیم، در بخش امنیت شغلی، نیروهای کار مولد کشور یکی از نامناسب‌ترین شرایط ۴۰ سال گذشته را تجربه می‌کنند و سهم نیروهای که در چارچوب قراردادهای موقت به کار گرفته می‌شوند به طرز غیرمتعارفی سنگین‌تر از گروه‌های است که در چارچوب قواعد حاکم بر قانون کار و قانون تامین اجتماعی مشغول به فعالیت هستند. از آنجا که سال ۱۳۹۵ یک نقطه عطف در تاریخ ۱۰ ساله ایران به شمار می‌رود و می‌توان امید داشت با تلاش‌های ارزشمند دولت در زمینه تنش‌زدایی در مناسبات بین‌المللی و بازگرداندن سطح قابل قبول‌تری از خرد و عقلانیت در فرایند تصمیم‌گیری و تخصیص منابع نسبت به گذشته، چشم‌اندازهای بهتری را در آینده شاهد باشیم. بنا به پژوهشی خاص که در قطب علمی اقتصاد و توسعه ایران (دانشگاه علامه طباطبائی) در حال انجام است، منزلت نیروی انسانی در برابر سرمایه‌های غیرمولد به پایین‌ترین سطح تجربه‌شده خود رسیده‌است. در این مطالعه سوال این است که برای دستیابی به یک‌هادی معادل حداقل دستمزد سالانه از طریق سپرده‌گذاری بانکی، وضعیت مادر مقایسه با کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) چگونه است. این جلوه‌ای از کج کارکردی غیرعادی ساختار اقتصادی ایران است که نشان می‌دهد در کشورهای عضو OECD برای دستیابی به عایدی معادل حداقل دستمزد سالانه از طریق سپرده‌گذاری بانکی به سپرده‌گذاری ۱/۵ تا ۴/۵ میلیون دلار در بانک نیاز است. در حالی که همین هدف در ایران با کمتر از ۲۰ هزار دلار قابل تحقق است و این شرایط، تهدید منزلت نیروهای مولد در برابر نیروهای غیرمولد را در چارچوب این مقایسه تداعی می‌کند. واقعیت این است که اگر ایران بخواهد اقتصادی داشته باشد که به‌دوران رونق و بالندگی برگردهد، این کار باید توسط نیروهای مولد صورت بگیرد. بنابراین ساختار انگیزشی و نظام قاعده‌گذاری باید تغییر کند.

عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبائی بخشی از سخنرانی در نشست «چالش‌های پیش‌روی جامعه کارگری در ایران»

آغاز دور جدید اعزام باز نشستگان تامین اجتماعی به مشهد مقدس

در مراسمی با حضور و بدرفه مدیرعامل و معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان تامین اجتماعی و رئیس کانون عالی بازنشستگان و مستمری‌بگیران تامین اجتماعی، اولین کاروان بازنشستگان تامین اجتماعی در قالب «طرح کرامت رضوی» به مشهد مقدس اعزام شد. در این مراسم دکتر سید تقی نوربخش از برنامه‌های این سازمان برای گسترش خدمات رفاهی به بازنشستگان و مستمری‌بگیران خبر داد و گفت: «در سال جاری ۲۵ هزار نفر از بازنشستگان سراسر کشور به مشهد مقدس و ۸ هزار نفر به عتبات عالیات مشرف می‌شوند.» گفتنی است مدت اقامت زائرین در مشهد مقدس ۳ شب و ۴ روز است. در استان‌هایی که شبکه راه‌آهن وجود دارد اعزام از طریق قطار خواهد بود و در سایر استان‌ها نیز از اتوبوس‌های مناسب حال بازنشستگان استفاده می‌شود.

۰۲ | آئینه‌رو

تامین امنیت شغلی کارگران از عوامل تاثیر گذار در افزایش کیفیت کار است

تاکید رهبر انقلاب بر تامین امنیت شغلی کارگران

دکتر علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، در مراسم گرامیداشت هفته کار گر که با حضور دکتر علی ربیعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، دکتر سید تقی نوربخش، مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی، و جمعی از کارگران در قم برگزار شد، بر ضرورت اتخاذ تدابیری اجرایی و عملیاتی برای بازپر داخت بدهی‌های نهاد دولت به سازمان تامین اجتماعی تاکید کرد. اشاره به میزان بدهی نهاد دولت به تامین اجتماعی و لزوم اتخاذ راهکارهای مناسب برای تسویه آن، برای اولین بار است که از سوی رئیس یکی از قوای کشور مطرح می‌شود.

رئیس مجلس شورای اسلامی در این مراسم با اشاره به خدمات ارزشمند سازمان تامین اجتماعی به نیروهای کار گفت: «سازمان تامین اجتماعی خدمات خوبی مخصوصا در بحث بیمه کارگران ساختمانی ارائه کرده است.»

وی با اشاره به بدهی انباشته نهاد دولت به سازمان تامین اجتماعی از گذشته تاکنون افزود: «آقای نوبخت سخنگوی هیئت دولت اخیرا اعلام کرده‌اند که بدهکاری نهاد دولت به سازمان تامین اجتماعی به بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده است؛ این موضوع مسئله ساده‌ای نیست چراکه منابع سازمان تامین اجتماعی برای آن است که نسل‌های آینده از آن استفاده کنند و این منابع به‌هیچ‌عنوان برای دولت نیست؛ اگر قبلا دولت از این منابع استفاده کرده، خطا کرده است چراکه این منابع برای آینده کارگران و دیگر افراد تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی است.»

لاریجانی در خصوص راهکارهای بازپرداخت بدهی نهاد دولت به سازمان تامین اجتماعی گفت: «اگر نهاد دولت بنا به هر ضرورتی در گذشته برداشتی از این سازمان داشته، اقدامی اشتباه بوده است و در حال حاضر اگر دولت نمی‌تواند این بدهی‌ها را یکجا پرداخت کند، باید بخشی از سرمایه‌های خود مانند مناطق آزاد و بنادر را به سازمان تامین اجتماعی تحویل دهد تا این نگرانی از جامعه کارگری برطرف شود. از این رو انتظار داریم وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، لایحه‌ای را از دولت پیگیری کند تا این قرض برطرف شود. اگر این لایحه را به مجلس بیاورند نمایندگان مجلس از تصویب آن حمایت خواهند کرد. البته در این لایحه باید معلوم شود که بدهی دولت به سازمان تامین اجتماعی از چه منابعی پرداخت خواهد شد.» رئیس مجلس شورای اسلامی همچنین با اشاره به فضای پسابرجام گفت: «شرایط پیچیده گذشته مخصوصا مشکلات اقتصادی ما آرام‌آرام در حال برطرف شدن است چراکه

منابع تامین اجتماعی دولتی نیست به نسل‌های آینده تعلق دارد

تاکید دکتر لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، بر باز پرداخت بدهی نهاد

دولت به تامین اجتماعی

دریچه‌هایی به روی کشور ما باز شده تا مشکلات برطرف شود.»

رئیس مجلس شورای اسلامی با تشکر از حضور پرشور مردم در انتخابات دوره‌های اول و دوم مجلس گفت: «این احساس مسئولیت مردم باعث می‌شود مجلس دهم از قوت بهتری برخوردار شود و در راه مشکلات مردم بهتر حرکت کند.» وی گفت: «در سال‌های گذشته مشکلات زیادی در کشور وجود داشت که بخشی از آن‌ها مربوط به تحریم‌ها و بخشی مربوط به سوءمدیریت بود که باید به این بخش نیز توجه کرد. یعنی همه مشکلات کشور ناشی از تحریم نبوده بلکه برخی سازوکارهای غلط در سال‌های گذشته موجب بروز اشکالاتی در زمینه‌های

وزیر کار همچنین در این سفر دیداری با آیت‌الله موسوی اردبیلی داشت. آیت‌الله موسوی اردبیلی خطاب به وزیر کار و دیگر دولتمردان گفت: «از اقدامات دولت در رفع مشکلات مردم تشکر می‌کنم و امیدوارم موفق باشند.» این مرجع تقلید با بیان اینکه حقوق کارگران باید از تمام ابعاد مورد توجه مسئولان قرار بگیرد، گفت: «تلاش برای رفع نیازهای کارگران ضروری و مستوجب رضایت خداوند است و از این رو باید برای رفع مشکلات کارگران و بهتر شدن زندگی آنان از تمام امکانات بهره برد.» دیدار با آیت‌الله حسین وحید خراسانی از دیگر برنامه‌های

یکشنبه ● ۱۲ اردیبهشت ۱۳۹۵ ● شماره پنجاه و یک

A T I V E H N O

مسئولان باید برای یکایک بندهای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، برنامه‌ریزی و آن‌ها را به‌صورت واقعی اجرا کنند.» ایشان در خصوص نقش و سهم کارگران در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی خاطر نشان کردند مهم‌ترین مسئولیت کارگران در این بخش، «درست، باکیفیت و با استحکام انجام دادن کار» است.

ایشان با تاکید بر بالا رفتن کیفیت کار تاکید کردند: «از جمله مسائل مهمی که در بالا رفتن کیفیت کار کارگران تاثیر بسزایی دارد، جدی گرفتن موضوع «مهارت‌افزایی» و بالا بردن مهارت کارگران است که دولت در این زمینه مسئولیت‌های مشخصی دارد.»

ایشان «ترویج محصول کارگر ایرانی»، «سلامت محیط کار» و «افزایش سهم دستمزد در هزینه تولید» را از دیگر عوامل تاثیر گذار بر افزایش کیفیت کار کارگران دانستند و تاکید کردند: «برای همه این موارد، می‌توان با استفاده از روش‌های صحیح و همچنین تجربیات کشورهای دیگر، برنامه‌ریزی مناسب کرد تا هم انگیزه و کیفیت کار کارگران ارتقا یابد، و هم کارفرمایان آسیب نبینند.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تاکید فراوان بر «ارزش و اهمیت تولید داخلی» افزودند: «تولید داخلی باید به‌عنوان امری مقدس شناخته و حمایت از آن، یک «وظیفه» تلقی شود.»

رهبر انقلاب افزودند: «به جامعه کارگری، کارفرمایان و مسئولان دولتی خوش‌بین هستم اما واقعیت این است که کار در جاهایی می‌لنگد و برخی علل و عوامل نمی‌گذارد تلاش‌ها به نتیجه لازم برسد. مسئولان تلاش کنند و با شناخت و رفع این رخنه‌ها، شتاب حرکت پیشرفت کشور را افزایش دهند.»

مادر عرصه بین‌المللی تنها بمانند و نتوانند بگویند که ایران پای میز مذاکره نمی‌آید و یا دشمن تراششی‌های خود را دنبال کنند؛ اما در مقابل جمهوری اسلامی ایران با انجام مذاکرات هسته‌ای و تحقق برجام و توافق هسته‌ای توانست هم حق غنی‌سازی ایران را رسمیت ببخشد و هم جلوی بهانه‌های دشمن را بگیرد.» وی اضافه کرد: «قبول دارم که بدعهدی‌هایی از دشمنان می‌شود اما واقعیت این است که تغییرات مثبتی صورت گرفته که باید آن‌ها را هم دید؛ امروز فروش نفت ایران بسیار سهل‌تر از گذشته شده و بسیاری از بانک‌های خارجی موانع دادوستد را برطرف کرده‌اند؛ البته گرچه هنوز برخی بانک‌ها از انجام کار مستقیم در قبال ایران ترس دارند اما بسیاری از بانک‌های دیگر این کارها را انجام می‌دهند. این شرایط نشان می‌دهد به‌عنوان نظام جمهوری اسلامی ایران رو به جلو هستیم و همین که رویه‌چلو در حال حرکت یعنی تصمیم درستی اتخاذ شده است که می‌تواند کشور را از موانع عبور دهد.»

لاریجانی گفت: «دوره سخت در حال سپری شدن است و آن شرایط پیچیده گذشته، خصوصا مشکلات اقتصادی ما آرام‌آرام در حال برطرف شدن است، چراکه در ریچه‌هایی به روی کشور ما باز شده تا مشکلات برطرف شود.»

وی در بخش دیگری از سخنان خود به سخنان رهبر معظم انقلاب در جمع کارگران اشاره کرد و گفت: «سخنان رهبری که در جمع کارگران ایراد کردند باید هم توسط وزارت کار و همین‌طور توسط مجموعه دولت جدی گرفته شود؛ ایشان چند فراز از سخنان خود را برای رونق تولید مطرح کردند که این فرازها باید مبنای کار دولت باشد.»

نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه بخشی از سخنان رهبر انقلاب برای تحقق اقتصاد مقاومتی، درباره اولویت راه‌اندازی کارگاه‌های تعطیل و نیمه‌تعطیل بود گفت: «اینکه کارگاه‌های تولیدی ما که در حال حاضر از پتانسیل و امکانات اولیه برخوردارند اما به دلیل مشکلاتی تعطیل شده‌اند راه یفتند و از رکود خارج شوند تصمیم بسیار درستی است و امیدواریم دولت این مهم را به صورت جدی دنبال کند و البته انتظار داریم که استان قم نیز به صورت جدی به این موضوع ورود کند. این کار می‌تواند باعث ایجاد اشتغال در آینده بسیار نزدیک شود.» وی همچنین ضمن تبریک روز کارگر و گرامیداشت یاد و خاطره شهدای کارگر ایران اسلامی، اظهار داشت: «انقلاب اسلامی زمینه‌ای فراهم کرد که مردم خودشان برای سرنوشت خود تصمیم بگیرند.»

دیدار وزیر کار با مراجع عالی‌قدر قم

توفیقی برای بنده است چراکه ویژگی‌های خاصی ازجمله تقوا، نیت پاک، اخلاص، تمهد و مدیریت‌های موفق در عرصه‌های متعدد دارید و از این رو دیدار شما توفیقی برای اینجانب است.» وزیر کار همچنین طی سفر به قم به دیدار آیت‌الله محقق یزدی رفت که این استاد فقه حوزه پس از استماع گزارش وزیر کار، از تلاش‌های دولتمردان برای رفع مشکلات مردم قدردانی کرد. ربیعی همچنین با آیت‌الله سید محمود هاشمی شاهرودی دیدار کرد و درباره اقدامات وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جهت حل مشکلات مردم به‌ویژه قشر کارگر توضیحاتی داد.